

Kulttuuriperintö haltuun - Mikkelin malli

Mistä tulet Etelä-Karjala?
Imatran Kulttuuritalo 24.1.2014
FM Pia Puntanen

MIKKELIN KAUPUNKI

Taustaa

- 2000-luvun loppupuolella sukupolvenvaihdos julkishallinnossa ja yrityksissä → tarve ottaa alue haltuun
- Mikkelin kulttuurihistoriallinen museotoimi pieni, maakuntamuseo Savonlinnassa, niukat resurssit
- Kaupungin ohjelmapohjainen kehittäminen käynnistyi samoihin aikoihin
- Kaupungin strategia 2009: ”Vetovoimainen kasvukeskus hyödyntää kulttuuriperintöään”
- → Laaditaan kulttuuriperintöohjelma

Mikkelin seudun kulttuuriperintöohjelma -hanke

- Taustaselvitys ja hankehakemus 2010, päätös 12/2010
- EAKR-rahoitus 286 300 € (30–70 %), Mikkelä, Ristiina, Hirvensalmi
- 1.4.2011–30.6.2013
- Projektipäällikkö, asiantuntija-assistentti + 2 opettajaa, 2 tutkijaa, valokuvaaja, 2 rakennusinventoijaa, puutarhainventoija

Hankesuunnitelmasta - tarve

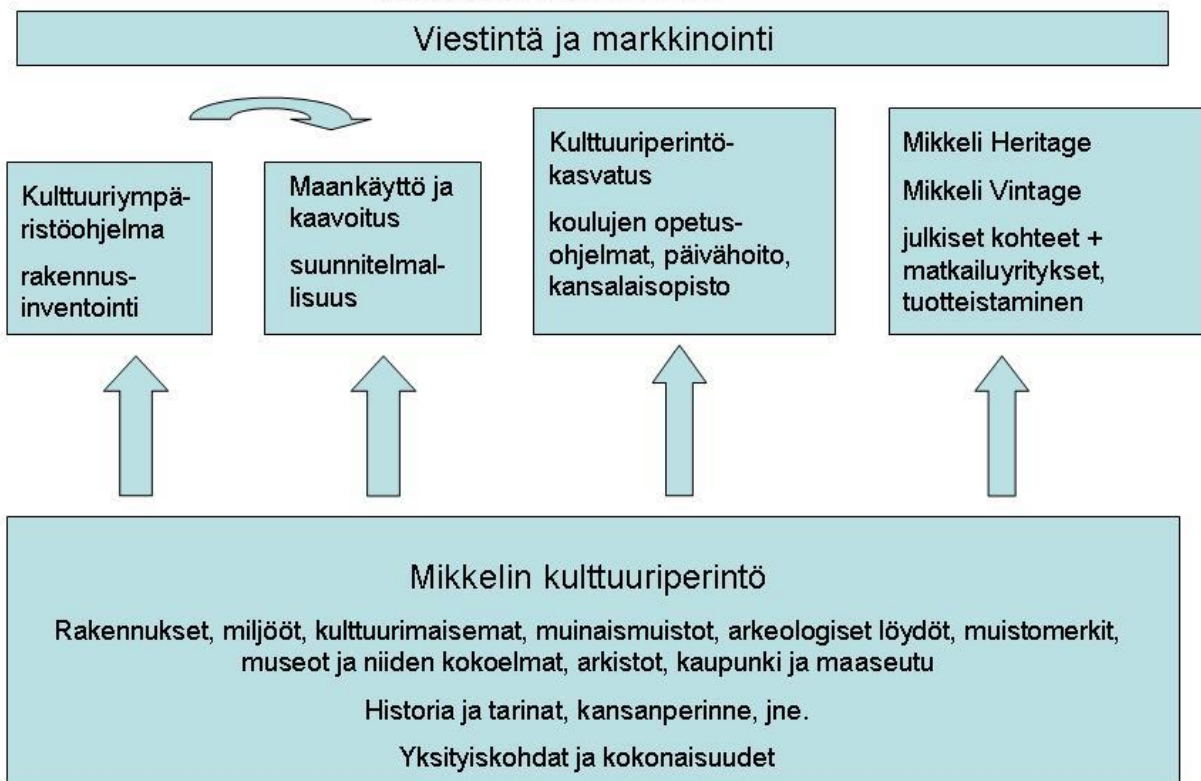
- Mikkelin alueen vetovoimaisuuden lisääminen hyödyntämällä alueen kulttuuriperintöä
- Kulttuuriperinnön tunnetuksi tekeminen, säilyminen, itseymmärryksen lisääminen
- Identiteetin, profiilin ja imagon vahvistaminen
- Yritystoiminnan kehittäminen kulttuuriperintöä hyödyntäen

Motto

- Kulttuuriperintöä täytyy olla, se pitää tunnistaa, siitä pitää kertoa ja sitä pitää säilyttää, jotta sitä voi hyödyntää

VETOVOIMAINEN MIKKELI

IMAGO JA IDENTITEETTI

Hankesuunnitelmasta - toimenpiteet

1. Heritage – kokonaisuus, alueen kp-kohteiden ja niitä hyödyntävien yritysten verkosto
2. Rakennusinventoinnit määritellyiltä alueilta, yhdistäminen henkiseen kulttuuriperintöön
3. Kulttuuriperintökasvatusohjelma
4. Julkaistaan ”Mikkelin seudun kulttuuriperintö” sähköisenä ja/tai paperisena julkaisuna
5. Lopputuloksena kulttuuriperintöohjelma ja toimintamalli

Mikä kulttuuriperintö?

- Aineellinen kulttuuriperintö
    - Kiinteä: kiinteät muinaisjäänteet, rakennukset, ympäristöt, maisemat
    - Irtain: arkistot, museo- ja taidekokoelmat jne.
  - Aineeton (Unesco)
    - Suullinen perinne, esittävät taiteet, sosiaaliset tapahtumat esim. juhlat, luontoa ja universumia koskevat traditiot, perinnekäsityö
    - Kulttuuriperintö on parhaimmillaan aineellisen ja aineettoman vuoropuhelua
- **Suomi liittyi Unescon aineettoman kulttuuriperinnön yleissopimukseen, OKM 16.5.2013**
- **Mitä on kulttuuriperintö? Toim. Outi Tuomi-Nikula & al. SKS/Tietolipas 243. 2013.**

Kulttuuriperinnön systemaattinen tarkastelu...

- Muinaisjäänteet
- Alueiden rakentuminen
- Arkkitehtuuri
- Hallinto ja politiikka
- Elinkeinot
- Vapaa-aika, yhdistystoiminta
- Kansanperinne
- Kirjallisuus, musiikki, kuvataide, urheilu
- Henkilöt
- Nykykulttuuri

... ja yleisön näkemykset

- Kuusi yleisötilaisuutta 2012, webropol-kysely: Mistä on Mikkelin seudun kulttuuriperintö tehty?
- Kulttuuriperintö on tärkeää erityisesti seudun omaleimaisuuden, identiteetin ja tunnettavuuden rakentajana sekä matkailun sisältönä
- Arvostetaan: vesistöt, paikat ja rakennettu ympäristö, esihistoria, asutushistoria, sotahistoria, aineeton perinne
- Vaaditaan: lisää arvostusta, tietoa etenkin virkamiehille ja päättäjille, kulttuuriperinnön kouluopetusta

→ Mikkelin seudun kulttuuriperinnön teemat

Mikkelin seudun kulttuuriperinnön teemat

- Savon syntyseutu
- Rajalla
- Kaskikansan perilliset
- Torilla ja kaupanteossa
- Kaupunki ja kaupunkilaiset
- Modernin merkit
- seutu.wikimikkeli.fi
- Julkaisut myös sähköisinä

Mikkelin seudun
Kulttuuriperinnön teemat

MIKKELIN KAUPUNKI

Kulttuuriympäristötyöryhmä

- Kulttuuriympäristön tunnistamisessa puutteita
- Rakennusinventoinnit valituilla alueilla (5 kk)
- Tietokantojen ja järjestelmien kehittäminen
- Koulutus teknisen toimen ja rakennusvalvonnan henkilöstölle

Kulttuuriperintö- kasvatus

- Kulttuuriperintökasvatus-työryhmä
- Sähköiset oppimateriaalit kouluille, luokanopettaja ja lehtori opetustoimesta 2 kk → seutu.wikimikkeli.fi
- Veso-päivä varhaiskasvatukselle ja opetustoimelle
- Varhaiskasvatus: lorupussit ja leikkilaatikat Arkeologileikki ja Entisajan työt

Kulttuuriperinnön hyödyntäminen

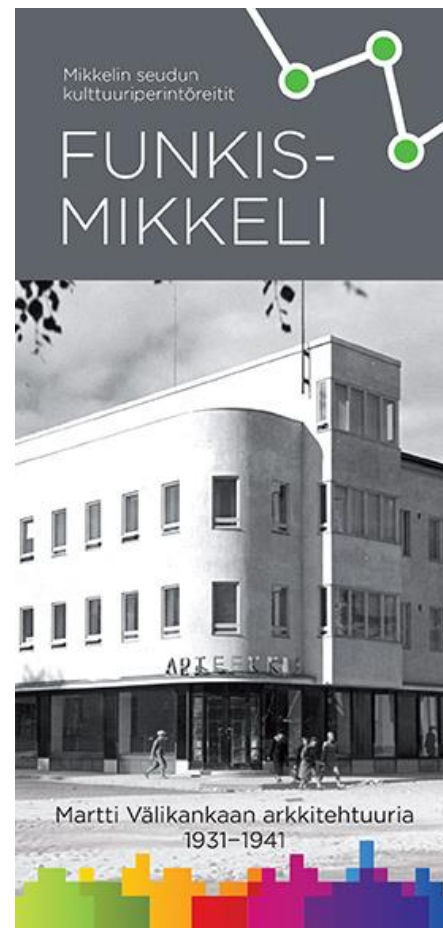
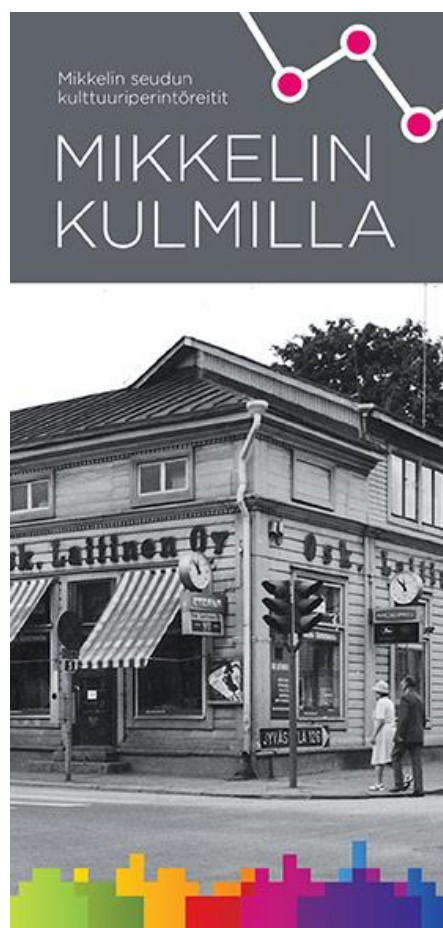
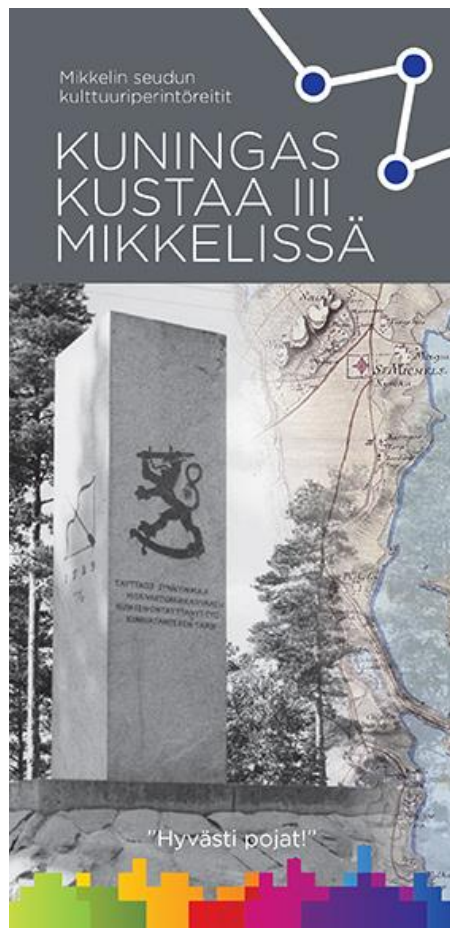
- Mitkä ajassa olevia kulttuuriperintöä sivuavia kysymyksiä?
- → ruoka ja suhde venäläisiin
- FT Maarit Knuuttila, Säädyllystä vieraanvaraisuutta – ruokakulttuuri 1700 – 1800-lukujen suomalaisissa kartanoissa
- FM Jutta Julkunen, Kohtaamisia – Mikkelin seudun historialliset yhteydet Venäjään
- Miset Oy, Ekoneum

Hyödyntäminen yritystoiminnassa

- Pilotit – esimerkkejä kulttuuriperinnön hyödyntämismahdollisuuksista
  - ”Stella on osa Mikkelin historiaa” historiatekstit Kauppakeskus Stellan katalogeissa
  - Maatilan ja suvun historia tuotteistuksen lähteenä
  - Puutarhainventointi ja kasvien kulttuurihistoria tuotteistuksen taustamateriaalina → Tertin kartanon puutarhakierros 2013

Pienet kulttuuriperintöreitit → Seutuhaku.fi

MIKKELIN KAUPUNKI

Maiseman muisti

FT Harri Heinonen,
valokuvaaja

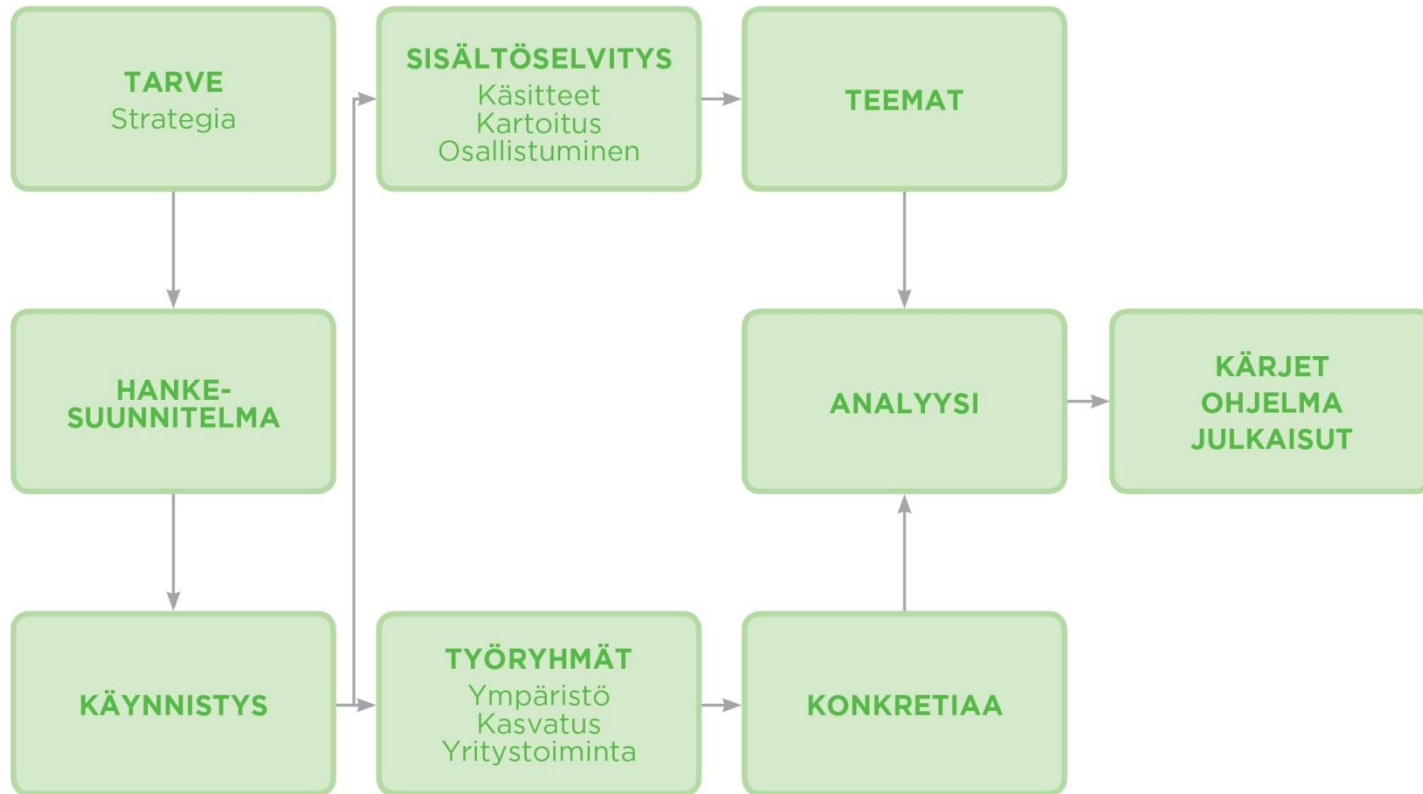
Aineellisen ja
aineettoman
yhdistäminen,
kulttuuriympäristön
avaaminen, kuvan ja
tekstin liitto → myös
arkinen ympäristö
kantaa
kulttuuriperintöä.

MIKKELIN KAUPUNKI

Mikkelin seudun kulttuuriperintöohjelma – kivikaudesta digiaikaan

- Kulttuuriperinnön teemat
- Kulttuuriperinnön hyödyntäminen
  - Nostot, vastuulliset toimijat, rahoitus
- Prosessikaavio ja toimintamalli
- Liitteet
  - Hankkeen tuotokset
  - Mikkelin seudun kulttuuriympäristö rekistereissä
  - Kulttuuriympäristöihin liittyvää lainsäädäntöä

MIKKELIN SEUDUN KULTTUURIPERINTÖOHJELMA
PROSESSIKAAVIO

Ohjelman nostot

- Suomen parasta – näillä erotumme
  - Astuvansalmen kalliomaalaukset, päämajakaupunki, vesistön voima
- Kasvata juuret – anna siivet
  - OPS 2016, museoyhteistyö
- Vetovoimainen ympäristö – kerro tarina
  - ky-ohjelma, koulutus, yhteistyöryhmä
- Sähköistä kulttuuriperintö – saavuta maailma
  - museokokoelmien digitointi, verkkonäyttelyt ja mobiiliteknologian sisällöt
- Arkistojen Mikkeli – säilytä kulttuuriperintö
- Muista Mikkeliä – brändää kotiseutu

Mitä tekisimme toisin? Mitä saimme?

- Laajuus harkittava
- Monialainen asiantuntijatyöryhmä
- Aikaa jätettävä myös jalkauttamiselle
- Tietoisuus lisääntyi, uusia toimintatapoja ja näkökulmia viranhaltijayhteistyöhän (kulttuuriympäristötyöryhmä)
- ”Museolinkit”, paikallisuus tuleviin OPS:iin
- Paljon aineistoja
- Matkailun kehittäminen